

VEČERNI LIST

Cena celoletna po pošti K 40.—, za Ljubljano K 36.—
 polletna " " 20.— " " 18.—
 četrtletna " " 10.— " " 9.—
 mesečna " " 3.50, " " 3.—
 Uredništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 5. — Telefon 50.

NEODVISEN DNEVNIK

Inserti: Enostolna poltversta (59 mm širine in 3 mm visoka ali tja prostor) za enkrat po 50 vin., za dvo- in večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tarif. — Postano: Enostolna poltversta K 1.—, — Izhaja vsak dan, izjemši nedelja in praznika, ob 3. uri popoldne.

Nova slovenska vlada.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 24. februarja. Včeraj ob 10. uri popoldne sta v roke osrednje vlade prisegla predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Janko Brejc in podpredsednik dr. Gregor Zerjav. Predložila sta tudi listino slovenskih poverjenikov, ki bodo v najkrajšem času imenovani. Nova vlada bo sestavljena tako-le:

Dr. Janko Brejc, predsedništvo in kmetijstvo.

Dr. Gregor Zerjav, podpredsedništvo, gospodarstvo in socializacija poselstva.

Gustav Golja, notranje zadeve.

Dr. Vladimir Ravnikar, pravosodstvo.

Dr. Karel Verstovšek, nauk in bogočastje.

Anton Kristan, javna dela.

Albin Prepeluh, socialno politiko.

Mažarski napadi s Prekmurja.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Ljubljana, 24. februarja. Mažari so začeli v obmejnih prekmurjskih krajih zelo pleniti. Stovencem ne jemljejo samo živine, marveč tudi vsa druga živila in obleka. Prekmurjski Slovenci trumoma prihajajo na štajersko stran prositi pomoči. Mažarske posadke ob Muri neprestano streljajo na našo stran. Včeraj je bil ranjen pri Radenci kmet Slavič. Otroci ne morejo v šole, ker je nevarnost, da jih zadenejo krogle

mažarskih pušk. Ljudstvo na štajerski strani Mure je zelo razburjeno.

Maribor, 23. februarja. Lj. k. u.) Mažarske tolpe okraj Mure v odseku Radencev so zopet začele streljati preko Mure. Streljali so s strojnimi in puškami. Danes je bil ranjen neki kmetijski fant na polju v cerkev. Prebivalstvo je zelo razburjeno, ker ni nikdo varen pred kroglatami, ki vedno in povsod žvižgajo.

Strahovlada v Gradcu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Gradec, 24. februarja. Pri včerajšnjih izrednih je bilo 9 oseb mrtvih, 18 pa ranjenih. Komunisti so vdrl v klet bogatega vnočrca Kleinoschegga in razbili sodom

na, tako da je vino teklo po kanalih. Komunisti groze samostanom in župniščem v Gradcu, da jih oropajo.

Bližnja nevarnost revolucije v Italiji.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Lugano, 24. feb. »Secolo« poroča, da obstoji bližnja nevarnost, da se revolucionarno gibanje razširi na de-

lavstvo vseh granov industrije severne in srednje Italije.

Hrvatske žene za volivno pravico.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 24. februarja. Včeraj se je vršila tu manifestacijski shod žen za volivno pravico. Govorile so Zofka Kveder-Demetrovič, žena ministra Korača in druge žene.

Sklenile so, da zahtevajo v občinah aktivno in pasivno volivno pravico, enako tudi za konstituante.

„Koridor.“

Ze dolgo časa pred polomom osrednjih velesil se je v slovenskih in čeških političnih krogih živahno razpravljalo o koridorju, hodniku, ki naj bi vezal česko in jugoslovansko državo. Najživahnejši zagovornik te misli je bil med Čehi sedanjí ministrski predsednik dr. Kramar. Kasneje so se dali tudi nekateri Poljaki pridobiti za načrt, naj bi Českoslovaška republika in Jugoslavija mejili nekako ob Donavi po ozkem pasu ozemlja ena z drugo, ker bi s tem tudi Poljaki dobili pot do Jadranskega morja. In ob znamenitih ljubljanskih dneh so zastopniki čeških, poljskih in jugoslovanskih strank soglasno posvetili program: Od Gdanskega do Trsta — preko češko-jugoslovanskega hodnika!

Ta načrt ni bil tako nemogoč, kakor bi se komu na prvi pogled morda zdel. Mi preradi pozabljamo na naše narodne manjšine, ki v skoro nepretrgani verigi vežejo severne Slovence z južnimi. Ozek pas, ki bi vezal Česko z Jugoslavijo bi šel po ozemlju, ki ni bilo le v preteklosti slovansko, ampak je po večini še dandanes naše. Ne moglo bi se reči, da bi tak hodnik bil nasilje, storjeno našim drugorodnim sosedom.

Skupna meja, torej hodnik, bi bil za obe slovanski državi izredne gospodarske važnosti. Po njem bi se gospodarsko življenje nemoteno pretakalo s severa na jug. A bil bi tudi velikega političnega pomena, ker bi ločil nemški in mažarski živelj, ki bosta vedno stremila k zvezi z obrambni in napadalnimi nameni.

In vendar se ta način najbrže ne bo posrečil. Prvi se je oglasil proti njemu Massaryk in sedaj ga je navodno tudi pariski mirovni posvet odklonil. S tem dobí naše bodoče gospodarstvo občutljiv udarec in bomo s tem večjo pravico zahtevali, da se varujejo življenjski pogoji našega gospodarskega življenja ob Adriji. Če smo odrezani od severa, ne smemo biti odrezani od vsega sveta, ki se nam odpira po naši Adriji. Če ne bomo imeli nobene neposredne in neovirane zveze s Prago in Gdanskim, moramo imeti vsaj Trst kot izvozno in uvozno pristanišče svoje trgovine.

Belgrajska vlada za svobodni promet.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 24. februarja. Ministrski svet je včeraj sprejel ostavko ministrstva za prehrano Miloja Jovanovića. Začasno bo vodil poslo prehrane minister za poljedelstvo dr. Živko Petričić.

Belgrad, 24. februarja. Vzrok, da je odstopil minister za prehrano Jovanović, je, ker je hotel omejeno trgovino, medtem, ko je ministrski svet za svobodni promet.

Zakaj zastaja mirovno delo?

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Newyork, 24. februarja. Newyorsk »Tribuna« poroča iz Pariza, da vlada med zastopniki petih velesil veliko nesoglasje in da je to vzrok, da se zavlačuje delo

mirovnega posveta. Miru ne sklepajo narodi, marveč odbor deveterice, ki so ga izvolili zastopniki petih velevladi.

Mirovni posvet hiti.

Pariz, 23. februarja. (Lj. k. u.) Dun. k. urad poroča: Zastopniki aliranih in socialističnih držav so zborovali v soboto popoldne v ministrstvu za zunanje stvari. Sklenili so, da naj se takoj vse odredi, kar je potrebno, da se delovanje konference ne zavlačuje. Prihodnja seja bo v sredo popoldne ob 3. uri.

Pariz, 23. februarja. (Lj. k. u.) Glasom

dun. kor. urada poroča »Echo de Paris«: Med Clemenceaujem, Pichonom, Belfourom in Houseom so se vršili pogovori, katerih predmet je bil čimprej priti do preliminarnega miru. Pečali so se posebno z notranjim položajem Nemčije, pred vsem tudi z varnostjo Francije, kot najbližjega sosedu Nemčije.

Mariborske agitacije proti Srbiji.

Maribor, 23. feb. (Lj. k. u.) V zadnjem času nemški železničarji, sicer notorični renegati, sistematično hujskajo na ulicah in v javnih lokalih proti Srbiji. Ker vedo, da so resnejši Nemci uvideli nesmiselnost nadaljnjih demonstracij, delujejo s svojim hujskanjem pri nižjih slojih, zlasti med

delavstvom. Pristopajo na ulicah k nemško govorečim gruham in agitirajo v nemško nacionalnem duhu. Celo s Hindenburgom groze za hrbtom našim vojakom. Pri našem delavstvu pa zopet poizkušajo z agitacijo proti monarhiji.

Z naše meje.

Ljubljana, 23. februarja. Ljubljanski dopisni urad poroča: Koroško: Položaj je popolnoma neizpremenjen. — Štajersko: V noči od 20. na 21. februarja so nemške tolpe napadle kolodvor v Gosdofu, severno od Cmureka in ga popolnoma oropale. Gosdorf leži v nevtralnem pasu. Železniški promet ni prekinjen.

Po bojih v Gradcu.

Gradec, 23. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Mesto je zopet popolnoma mirno, le mnogo radovednih ljudi stoji na Murskem in Glavnem trgu in se razgovarja o dogodkih. Vojaštvo in orožništvo je odkorakalo. Strelji proti mestni hiši so le nekoliko poškodovali zidove in nekatere kipe na okrajkih. Čudno je, da ni poškodovano nobeno steklo na mnogih oknih po mnogobrojnih kroglih. Ko so pregledali množico proti desetim ponoči z Glavnega trga in iz ulic notranjega mesta, so odvedli člani delavskega pomožnega oddelka v mestni hiši zaostali del dijaške obrambe, ki je oddal orožje orožništvu. Preden so začeli streljati proti mestni hiši, je množico ogovoril Brodnig

in dolžil dijaško brambo, da je zakrivila streljanje na Murskem trgu in je zahteval, naj se razorože. To zahtevo so odobrvali tudi člani delavskega pomožnega oddelka. O številu mrtvih in ranjenih se vrši uradna preiskava.

Gradec, 23. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Tekom današnjega dne je bilo večje število komunistov aretiranih, ki so imeli včeraj hujskajoče govore ali ki so se udeležili včerajšnjih izgrediv. Voditelj komunistov Brodnig in Marescha policija ni mogla dobiti. Danes popoldne je bila ob navzočnosti deželnega glavarja dr. von Kaana ter obeh vojaških pooblaščenecv Resla in Einspinnerja seja delavskih svetov in zaupnikov vseh organizacij, v kateri se je ugotilo zelo razveseljeno soglasje. Vsi udeleženci seje so izrekli svoje ogorčenje nad škodljivim in nasprotujočim postopanjem komunistov in so soglasno sklenili, da bodo proti nadaljnjim kršiteljem miru in reda postopali kar najstrožje.

Gradec, 24. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Sinoči so zunaj Grada ujeti vodjo komunistov Marescha ter ga oddali policiji.

Gradec, 23. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Vojaški svet v Gradcu je iz-

dal oklic na prebivalstvo, v katerem se naznanja, da so bataljoni ljudske brambe in delavski pomožni zbor sami vzeli v roke varstveno službo v mestu, orožništvo bo imelo samo službo čuvajev pred uradnimi poslopiji, skladišči itd. Neoblaščenim nosilci orožja se pozivljajo, da oddajo orožje v roku 24 ur.

Bavarska po ruskem vzgledu.

Berlin, 24. febr. (Lj. k. u. Brezžično.) Monakovski shod delavskih, kmetijskih in vojaških svetov je soglasno sprejel predloge, da se oboroži proletarijat in proglasi bavarska republika svetov. Predsednik je izjavil, da bodo novo republiko osnovali delavci vseh socialističnih smeri na demokratski podlagi.

Berlin, 24. febr. (Lj. k. u. urad. Brezžično.) Listi poročajo, da nemška državna vlada ne bo priznala v Monakovem izklicane republike svetov, ker je nasprotuje načelom demokracije.

Berlin, 24. febr. (Lj. k. u. urad. Brezžično.) Nadaljne vesti iz Monakovega dokazujejo primeroma jasno, da ne predstavlja sicer umor Eisnerja, pač pa napad na bavarsko narodno skupščino dolgo časa pripravljeno zaroto, ki je imela namen, vprizoriti »drugo revolucijo« po ruskem zgledu. Ističasno z napadom na Auerja so bili zasedeni poštni in brzojavni uradi v številnih bavarskih mestih. Isti večer je monakovski anarhist Mühsam v Mannheimu razvijal načrt o ustanovitvi bavarske republike svetov.

Berlin, 24. febr. (Lj. k. u. urad. Brezžično.) Domnevanje, da je morilec Eisnerja bil član reakcionarne zarote, preiskava dosedaj še ni potrdila. Sklepajo iz prejšnjega življenja napadalca, da gre v tem primeru za čin posameznika. »Vorwärts« piše, da so veliko hujše kakor umor Eisnerja nasilstva proti ministroma Auerja in Rosshaupterju, za kar so neodgovorni neodvisni socialisti.

Berlin, 23. febr. (Lj. k. u.) Glasom dunaj. kor. urada poroča »Acht Uhr Abendblatt« iz Monakovega: Danes je bilo tukaj vse mirno. Tudi v vrstah neodvisnih socialističnih demokratov se je začelo gibanje proti špartakovcem. V kabinet bodo vstopili razmeroma večinski socialisti, demokratje in neodvisni. Na ta način upajo, da bodo špartakoveci popolnoma odstranjeni.

Monakovo, 23. febr. (Lj. k. u.) Dunaj. kor. urad poroča: Mesto je popolnoma mirno. Red vzdržuje proletarijat vseh struj. Centralni svet vodi medtem vse posle. V torek bo zborovala konferenca, ki ima tudi to nalogo, namestiti nove čislocialne ministre.

Berlin, 24. feb. (Lj. k. u. Brezžično.) V Mannheimu je bilo v petek številno obiskano zborovanje neodvisnih socialističnih demokratov, na katerem je monakovski socialistični demokrat Mühsam zahteval diktaturo delavskih, kmetijskih in vojaških svetov, ki naj se doseže z novo revolucijo. V soboto, dne 22. t. m. so bile velike demonstracije neodvisnih socialističnih demokratov in komunistov. Demonstranti so bili deloma oboroženi. Množici je govoril neki neodvisni soci-

alni demokrat, ki je zahteval novo organizacijo delavskih in vojaških svetov in ustanovitev badenske republike svetov, ki se naj priključi bavarski republikanski svetov. Demonstranti so oprometili jetnike v deželni jetnišnici, naskočili sodišče, pometali akte na ulico in jih sežgali.

Nemška ustava.

Weimar, 23. febr. (Lj. k. u.) Dunajski kor. urad poroča: Novi načrt končne državne ustave se začneja z naslednjimi besedami: »Nemški narod, čigar plemena so sedaj vsa združena, ima trdno voljo, obnoviti in utrditi svojo državo na temelju svobode in pravice in zagotoviti mir v deželi. Svobodne države nemške so si dale ustavo, da pospešujejo svoj socialni napredek.« — Načrt obsega med drugim nastopne določbe: Državna barva je črno-rdeče-zlata. Odnosaji do drugih držav so v zakonodaji in upravi zadeva rajha. V zadevah, katerih ureditev je pridržana zakonodaji posamičnih držav, morejo členske države s tujimi državami sklepali pogodbe, ki jih pa mora potrditi celokupna država. Glasovalna pravica členskih držav v državnem zboru je odvisna od števila prebivalcev po vsakiokratnem zadnjem štetju. Kot načelo velja, da pride na vsak milijon prebivalcev en glas. Državni zbor ima pravico izvoliti en predlog ene petine svojih članov preiskovalne komisije. Te komisije predložijo v javnih sejah dokaze, ki jih one ali predlagatelji smatrajo za potrebne. Vse sodne in upravne oblasti so dolžne, ugoditi vsem prošnjam teh komisij po predložitvi dokazilnega gradiva. Oblasti jim morajo na zahtevo dovoliti vpogled v akte. Člen 72. določa, da traja funkcija državnega predsednika sedem let. Zopetna izvolitev je dopustna.

Spartakovci.

Berlin, 24. febr. (Lj. kor. u. — Brez. žieno.) Badenska začasna ljudska vlada je proglasila obsedno stanje nad vso Baden-sko, da bi tako zadušila gibanje Spartakovcev. Zastopniki vseh strank so soglasno odobrili postopanje vlade. Delavski in vojaški svet v mestu Karlsruhe je izdal proglas, v katerem izjavlja, da vlada med vlado in osrednjim deželnim svetom delavskih in vojaških svetov glede na vprašanje obsednega stanja popolno soglasje.

Nemška prostovoljna armada.

Weimar, 23. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Poslanci Löwe, Römer von Payer in dr. Riesser so vložili naslednji predlog: »Državni predsednik se pooblašča, da razpusti obstoječo vojsko in ustanovi začasno državno brambo, ki ima naloge, da do ustanovitve nove, na podlagi vojaške dolžnosti navačene vojske štiti meje države, da odredbam državne vlade potrebno veljavo in vzdržuje red in mir v deželi. Državna vojska se stvori na demokratski podlagi iz že obstoječih prostovoljskih čet in iz nabranih novih prostovoljcev.

Poljsko-nemški boji.

Berlin, 23. febr. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada poroča Wolffov urad: V včerajšnji seji komisije za premirje v Spaaju je general Hammerstein predložil več protestov nemških mest na vzhodu, ki ugovarjajo določitve demarkacijske črte na Poznanjskem. General Hammerstein je nadalje izjavil, da trditev varšavske brezžične brzojavke, češ, da Nemci nadaljujejo svoje napade na Poljake kljub premirju, ne odgovarja resnici. — Francoski zastopnik je predložil noto, ki zahteva takojšnje vrnitev vseh iz Alzacije-Lorene odvedenih listin, ter že vnaprej zavrača kot neutemeljen vsak morebitni ugovor nemške vlade, da je usoda Alzacije-Lorene določiti šele v mirovni pogodbi. Proti temu je nemški zastopnik vložil protest. Pri tožil se je tudi zoper nedopustno zaplenbo nemških plavžev v zasedenem delu Pruske in v Alzaciji-Loreni.

Potovanje italijanske kraljice.

Pariz, 23. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Italijanska kraljica je s princesinjo Jolando in Mafaldo in vojvodinjo Aosto zapustila Pariz. V petek zvečer se je s posebnim vlakom odpeljala naravnost v Rim.

Clemenceau bo kmalu okreval.

Pariz, 23. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Zdravstveno stanje ministrskega predsednika Clemenceauja je vedno povoljnejše. Domnevajo, da bo že v kratkem v stanu, zopet pričeti svoje delovanje.

Živila za Češko.

Praga, 23. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Predsednik dr. Masaryk je danes sprejel člane ameriške komisije za prehrano, ki so mu poročali o dosedanjih težkočah prevoza ententnih živil iz Trsta v Prago. V Trstu je sedaj 2128 vagonov živil, ki so določeni za čehoslovaško republiko, večinoma maščoba in moka. Misiji je poverjena organizacija prevoza. Živila se bodo prevažala na Češko pod ententnim nadzorstvom.

Nemiri v Madridu.

Madrid, 23. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Agence Havas«: Delavci v elektrarnah so stopili v stavko. Listi ne izhajajo. Vojaki so konsignirani v vojašnicah. Romanones je izjavil, da odstopi, čim nemiri prenehajo.

Iz pokrajine.

kr Odhod slovenskih poslancev v Belgrad. Poverjeništvo za promet naznanja gospodom poslancem, da odhaja vlak v Belgrad v sredo dne 26. februarja 1919 iz Ljubljane, glavni kolodvor, ob 8. uri 25 minut dopoldne. V Zagreb pride vlak ob 12. uri 41 minut

popoldne in odhaja od tam približno ob 1. uri dalje.

kr Spremembe voznega reda. S 25. svečanom se na črti Ljubljana-Zagreb spremeni vozní red kakor sledi: Namesto dosedanjega jutranjega osebnega vlaka št. 40—508 bo vozil vlak št. 36c—512; odhod iz Ljubljane ob 8. uri 25 minut zjutraj, prihod v Zagreb ob 12. uri 41 minut popoldne. — Namesto osebnega vlaka številka 509—43 bo vozil vlak št. 511—45; odhod iz Zagreba ob 6. uri 5 minut zvečer, prihod v Ljubljano ob 10. uri 58 minut zvečer. — Z istim dnem se na progi Ljubljana-Maribor opusti vlak št. 30 (odhod iz Ljubljane ob 7. uri zjutraj) in bo vozil osebni vlak št. 36; odhod iz Ljubljane ob 4. uri 43 minut zjutraj, prihod v Maribor glavni kolodvor ob 9. uri 11 minut dopoldne. — Z istim dnem se na progi Maribor-Pragersko-Čakovac odpravi osebni vlak št. 238a—228 in bo mesto tega vozil osebni vlak št. 228b; odhod iz Čakovca ob 2. uri 20 minut popoldne, prihod v Maribor ob 5. uri 32 minut popoldne. Ta vlak dobi tako na Pragerskem zvezo k vlaku št. 39 na jug (prihod v Ljubljano ob 8. uri 54 minut zvečer). — Tovorna vlaka št. 813 in 866 prevažata od istega dne med Ponikvo in Celjem potnike in posredujeja osebni promet med Rogatcem-Ponikvo-Celjem. Vlak št. 813 odhaja iz Ponikve ob 6. uri 48 minut zjutraj in prihaja v Celje ob 7. uri 20 minut zjutraj; vlak št. 866 odhaja iz Celja ob 2. uri 50 minut popoldne in prihaja v Ponikvo ob 3. uri 33 minut popoldne. — Ostali vozní red ostane neizpremenjen.

kr Imenovanje. Dr. Stojan Budisavljevič je imenovan za **podbana**, poverjenika za notranje stvari na Hrvatskem in Slavoniji. Okrožni načelnik Milivoj Savič je imenovan za načelnika notranjega oddelka pri deželni vladi v Sarajevu. Za banškega svetnika hrvatsko-slavonske deželne vlade in načelnika njenega predsedniškega urada je imenovan dr. Gaura Volčević. Za poverjenika kraljevske vlade na Cetinju je imenovan Milorad Vujičić, načelnik ministrstva za notranje stvari. Za overjenika za pravosodje v Hrvatski in Slavoniji je imenovan dr. Alexa Badaj, dosedanjí poverjenik narodne vlade, za načelnika oddelka za notranje posle pri deželni vladi v Sarajevu Milivoje Savič, drž. pravdnik in prejšnji okrožni načelnik. Za podžupana županije Ličko-krbavske je imenovan Sava Stojanović, tajnik deželne vlade.

kr Za časopisje. V skladu odloka ministrskega sveta se imajo počeni s 1. marcem pošiljati vsi politični, strokovni in leposlovni listi ki izhajajo v Hrvatski in Slavoniji, naročnikom z naknadnim vplačilom poštnine, to je brez prilepljenja časniških znamk.

kr Proslava v Splitu. Split, 22. febr. (Lj. k. u.) Damlatinski dunajski dop. urad poroča: Povodom obletnice rojstnega dne Washingtona so vse ladje v luki in vsa javna ter zasebna poslopja v mestu v zastavi. Predsednik vlade dr. Krstelj je čestital ameriškemu poveljniku, zahvaljujoč ga hkrati, da je Amerika prva priznala ujedinenje.

kr Nov list v Skoplju. Solunski list »Velika Srbija« so je prešel v Skopje, kjer je začel izhajati pod imenom »Stara Srbija«.

kr Pisemsko cenzuro so poostriili v Bosni, posebno pazijo na pisma, ki jih dobivajo politiki.

kr Vagon petroleja zgorelo je na zagrebškem kolodvoru. Ob tem sta se užgali tudi dve železničarski baraki in do temelja zgoreli. To je tu že drugi slučaj, da je bil zažgan vagon petroleja.

kr Tatvine na zagrebškem kolodvoru. V noči od petka na soboto so neznani zlikovci na zagrebškem kolodvoru vlomili v železniški voz ter odnesli več sto kilogramov sladkorčkov, ruma, slivovke, pomaranč in drugih živil.

kr Tihotapstvo. Moribar, 23. febr. (Lj.

k. u.) Našim obmejnim varstvenim organom se je posrečilo zaslediti obsežno organizirano verižno kupčijo in tihotapljenje naših konj v Nemško Avstrijo. Blizu Špilj so zajele nad 20 konj, ki so jih tukajšnji Nemci nakupili in hoteli spraviti preko meje. V to afero je zapletenih več oseb. med drugimi Prah iz Besnice, Linniger iz Studencev in Rebenšchuh iz Pobrežja. Posredno udeležen pri tej kupčiji je baje tudi bivši župan iz Studencev dr. Juritsch. Zasledili so obenem tudi spekulante z živil, ki deloma tudi iz Kranjskega dovajajo živila nemškimi prekupčevalcem v Maribor, odkoder se blago utihotaplja v Gradec. Tukaj je zaradi tega tem večje ogorčenje, ker našim kmetom samim primanjkujejo konji za poljedelska dela, kakor tudi živila.

Strašen zločin v Višnji gori.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Iz Višnje gore smo sprejeli sledečo pretresljivo poročilo: V soboto sta šla dva domačina po opravku v nekoliko oddaljen gozd Trstenik. Kar zagledata, ob potu, da štrlijo iz zmehčane zemlje — lasje. Mislila sta sprva, da je morda tu pokopana kaka poginula žival, a vendar sta začela kopati. Z grozo sta spoznala, da je na tem mestu zakopano človeško truplo. Obvestila sta orožnike, ki so prihiteli na lice mesta. Odkopali so človeške kosti. Truplo je bilo že strohnelo, le glave so se še držali lasje, tudi nekaj ženskega perila se je še dalo poznati. Na ušesu pa je ostalo nekaj kože in uhani v nji. Po teh uhanih so dognali identičnost umorjenke. Bila je to gospa

Marija Fatur, posestnica v Višnji gori. Osumljence umora, in sicer nečakinja umorjenke Ano in njenega moža, trgovca Antona Ferenčaka, so takoj zaprli. Osumljenca zanikata vsako krivdo umora.

Gospo so pogrešali že od 13. nov. 1918. Ko so vprašali sosedje, kam je šla stara gospa, so dobili za odgovor, da se je peljala v Gradec, kjer misli kupiti hišo in se tam nastaniti. Kot je dognala komisija, je bila rajnica udarjena s topim orodjem — kladivom ali sekuro — trikrat po lobanji. Hišna preiskava pri trgovcu Ferenčaku pa je dobila v podstrešju skrite in v gnoj zakopane krvave cunjce. Preiskava o groznem umoru se nadaljuje.

Iz Ljubljane.

I Oslepeli vojaki na slovenskem odru. Slovenski oslepeli vojaki, ki se začasno nastanejo v prvi jugoslovanski bolnišnici, se uče tam ščetarske in pletarske obrti, glasbe, petja, čitanja in pisanja. Dne 1. marca t. l. ob pol 8. uri zvečer prirede v dramskem gledališču burko enodejanko »Postna skrivnost«, poslovenil Fran Rihar, in Finžgarjevo burko enodejanko »Vse naše«. Naša znana umetniška moč, šefrežišer dramskega gledališča gosp. J. Nučič je radevolje prevzel vodstvo predstav. Oslepeli vojaki so naprosili ravnatelja Glasbene Matice gospoda Mat. Hubada, da on prevzame petje in tako izpopolni, česar oni za enkrat še niso zmožni. Gosp. ravnatelj Mat. Hubad se je kljub napornemu delu, ki ga ima ravno sedaj, velikodušno in radevolje odzval prošnji oslepelih vojakov. Sodeloval bo pevski zbor Glasbene Matice pod njegovim vodstvom. — Predstava se bo ponovila v nedeljo dne 2. marca t. l. ob 3. uri popoldne s istim sporedom. Ker je prireditev slepih vojakov do sedaj prvo delo na tem polju, bo splošno zanimanje, zato se opozarja slavno občinstvo, da se preskrbi pravočasno z vstopnicami. Iste dobivajo kakor običajno pri blagajni dramskega gledali-

šča. Omenjeno naj bo, da je čisti dobiček določen fondu za oslepele vojsake. Preplačila se za dobrodelni namen pri vходу v gledališče hvaležno sprejemajo. J. S.

I Dva simfonična koncerta je priredila mariborska vojaška godba preteklo soboto in nedeljo v Ljubljani v veliki dvorani »Uniona«. Koncerta je vodil z veliko spretnostjo vojaški dirigent g. Herzog, svoje lastne skladbe pa sta dirigirala g. Pešta in in g. Beran. Veliko odobravanje je izzvala zlasti Peštova uvertura »Jugoslavija«. — Obeh koncertov se je udeležil tudi general Maister, ki mu je občinstvo priredilo viharne ovacije. Kakor smo slišali, odide mariborska godba kmalu na umetniško gostovanje v Zagreb in Belgrad. Mariborčanom smo hvaležni za izredni glasbeni užitek in zelo želimo, da bi jih mogli kmalu zopet videti v Ljubljani.

I Repertoar narednega gledališča. Dramsko gledališče: V ponedeljek, 24. febr. ob pol 8. zvečer »Voznik Henšel«. Abon. B 31. V torek, 25. febr. ob 3. popoldne dijaška predstava »Veseli dan« izven abon. V sredo, 26. febr. ob pol 8. zvečer »Voznik Henšel«. Abon. C 32. V četrtek ostane gledališče zaprto. V petek, 28. febr. ob pol 8. zvečer »Voznik Henšel«. Abon. A. 32. — Operno gledališče: V ponde-

lek 24. febr. ostane gledališče zaprto. V torek 25. febr. ob pol 8. zvečer »Mamzelle Nitouche«. Abon. C 31. V sredo, 26. febr. ob pol 8. zvečer »Manon«. Abon. B 32. V četrtek, 27. febr. ob pol 8. zvečer »Laterna«. Izven abon. V petek, 28. febr. ostane gledališče zaprto. V soboto, 1. marca ob pol 8. zvečer »Manon«. Abon. C 32. V nedeljo, 2. marca ob pol 8. zvečer »Prodana nevesta«. Izven abon.

I Voznik Henšel. Naš ljubljence Borštnik nam je igral v soboto zvečer ob praznem gledališču. To nas čisto nič ne moti, da ignoriramo slovensko dramo bolj, kot smo svoj čas nemško. Vse je v redu! Mislili, da tudi g. Borštnika to ni motilo, ki pozna gotovo Ljubljano zelo dobro. Vendar za mora biti sitno, če ne gostu pa vsaj »gostiteljem«, ko jim zija nasproti praznota in bi se morali ozirati na to vsaj iz pietete, če že ne iz naravne potrebe in čuta za lepo dramo. Tudi bi se moralo poučiti občinstvo, da ne bi prekinjalo igre z prisrčnimi ovacijami. Naklonjenost do umetnika se lahko pokaže na drug način. Lepo se mi je zdelo, ko se Borštnik na koncu igre ni hotel več prikazati. Ne poznam Borštnika. Morda se ni hotel prikazati prazni dvorani, ali pa je mnenja, da se z »vstajenjem mrtvih« ne sme rušiti iluzije gledalcev, kar je edino prav. Igrali so dobro. Borštnik in Juvanova sta rešila vse naloge in nalogice do zadnje potankosti od prvega začetka preko viške do katastrofe s ženjalno preciznostjo in sta podala naturalistično dramo res naturalistično. Pozabiti ne smemo, da ima ta drama mnogo scen, ki jih ni mogoče rešiti z navadno teatraliko. Tudi Borštnikova in Danilo sta bila dobra. Manj je ugajala uloga Siebenhaarja, ki je bila prisiljena in pusta. Vendar naj to ne bo vzrok, da bi igre drugič ne obiskali. Zdi se, da ljudje ne ljubijo opere in koncertov toliko radi umetnosti ampak radi tega, ker tam »piskajo« in pridejo k dramati le, če ni nikjer glasbe. Ali delam krivico? Zdi se mi čudno, da bi se človek, ki se baje zanima za umetnost, ne zanimal tudi za dramo. Kdor hoče sprazniti oboje gledališče, naj ustanovi kje kabaret. Boste videli!

I Društvo slov. vpod. umetnikov. Odbor za tekoče leto: predsednik Vesel Ferdo, podpredsednik Sternen Matej, tajnik Smrekar Henrik, tajnikov nam. Vavpotič Ivan, blagajnik Sever Anton, blag. nam. Kambič F., arhivar Gaspari Maksim, arh. nam. Podrekar France. Umetniška komisija (razsodišče v umetnostnih zadevah): profesor Franke I., Vesel Ferdo, Sternen Matej, Vavpotič Ivan, Smrekar H., Gaspari M., Dolinar Lojze. Preglednika računov: Birolla Gvidon, Koželj Makso.

I Uradniki in uradnice denarnih zavodov se vabijo na sestanek, ki se vrši v torek, 25. februarja t. l. ob pol 8. uri zvečer v verandi hotela Union (tik velike dvorane).

I Ljubljanske seje. Ljubljanske seje so klasične. Srečam prijatelja na cesti, ki grozno hiti. Vprašam ga: »Kam tako naglo?« »K seji,« je odgovor in že ga ne vidim več. V kavarni pogoltne črno kavo, plača mimogrede, suknujo pa oblaki na cesti in leti k seji. Jezi se nad blatom, nad tramvajem,

nač razdaljo enega društva od drugega — za božjo voljo, kako bi se ne? Ena seja konča ob treh in druga začne ob treh in se zavleče čez štiri in ob štirih že vendar začne tretja seja... Kako naj človek leta, čenma perutnic! »Vgonobilo me bo to de-
lo!« stoka Žane, javka Žef in si briše pot s čela. To ni za smeti, to so resne stvari! Če kdo dela osem ur na dan in sedi še osem ur pri sejah, kaj mu ostane potem za spanje, obed in drugo? Udeleženi in merodajni krogi so pričeli misliti na to. Baje ustanovijo posebne tečaje za poučevanje, kako naj se vrše seje kratko, bolj po redko in bolj plodonosno; na ta način, da bomo polovico časa, ki bo potem ostal, lahko porabili, da izvršimo sklepe. Pravijo, da bo ta ukrep koristil narodu in posameznikom. Osnovanje tečajev zadržuje le še par posttranskih malenkosti, ki se jih le še par posttranskih malenkosti, ki se bodo razrešile, tako upam, v daljših debatah prihodnjih sej.

I Maske v Ljubljani. Prav zares! Pri nas ni samo dež, blato, to in ono; ampak še smrad po vrhu. Od kod prihaja to, ne vemo. Upam, da vendar ni toliko gnilega pri nas, da bi že kar na ulice udarjalo gnjusoba. Greš po ulicah in začutiš naenkrat tak smrad, da zatiseš nos in ponesiš korake. Javnost si ne more in ne zna pomagati, ker se vedno ne ve, ali prihaja smrad od glave ali od repa. Vendar je našla izhod po zgledu Novo Zelandce, ki so se branili »španske«. Maske! Za božjo voljo, maske! Pust je in dobro bo na obe strani. Misel je našla splošno odobranje. Ljudstvo čaka samo še ukaza. To bo letalo po ulicah vse, staro in mlado, veliko in majhno, in tu in tam se bo zgodilo ta ali oni smešen prizor. »O, Bog te sprimi, Miha!« — »Kaaaj?« — »Kaj se pa držiš?« — »Mistiš, da te ne poznam.« — »Jaz sem od magistrata, oddelek za snago.« — »O, pardon! Po smrti smo vsi enaki...«

I Internirano odposlaništvo južne železnice. Ker je Lah zaprl promet, se je odločilo odposlaništvo obratnega nadzorstva južne železnice v Logatec, da se pogaja z Lah. Italijani pa se niso hoteli pogajati, marveč so rekli, da jim tiči Jugoslavija tako v želodec, da nočejo o njej ničesar čuti in so delegacijo internirali. Šele na posredovanje ameriške misije so se umeli gospodje od južne železnice vrniti v premstvu ameriškega delegata v Ljubljano.

I Iz seje mestnega aprovizacijskega idseka, ki se je višila dne 21. t. m., je poročati: Veliko pomanjkanje sladkorja je neizogibno, ker je dovoz sladkorja združen z raznimi težavami, ki zaenkrat niso premostljivi. Aprovizacija se je zato odločila, da kupi ameriški sladkor, ki ji je bil slučajno na razpolago. V Ljubljano je prišlo 6 vagonov ameriškega kristalnega sladkorja. Sladkor bo stal v nadrobni prodaji po 6 K 40 vin, za kilogram. Amerikanski sladkor ni popolnoma rafiniran, ampak nekoliko rumenkaste barve, toda veliko izdatnejše od češkega sladkorja. Aprovizacija bo prodajala ameriški sladkor izven kontingenta in na izkaznice za krompir. Vsaka oseba dobi lahko do 2 kg. Razdelilni načrt se pravočasno objavi. Tekoči krušni teden se razdeli na izkaznico po

pol kilograma moka za kuho. Moko prodaja aprovizacija za lastno ceno 3 K 50 v. za kilogram. S krušno moko je skrajno žalosno. Vse aprovizacijske zaloge zadostujejo komaj še za deset dni. Prizadevanje mestne aprovizacije, da dobi Ljubljana vsaj za prvo silo par vagonov moka za peko, so ostala brezuspešna. Predsedstvo deželne vlade je osebno posredovalo pri hrvatskem banu in doseglo, da dobi cela Slovenija 60 vagonov koruze. S tem je Ljubljani zaenkrat malo pomagano. Koruza je vskladščena v Osijeku, kamor sta tudi že odšla dva vlaka, da jo prepeljeta v Ljubljano. Vendar predno se koruzo prepelje in zmelje, bo gotovo minulo več kot tri tedne, tako da je neizogibna posledica, če ne bo druge pomoči, da ostane aprovizacija naenkrat praznih rok. Končno tudi s samo koruzno moko ni mogoče peči kruh in nam zato še sama hrvaška koruza ne pripomore do kruha. Aprovizacijski odsek je že v svoji zadnji seji sklenil za slučaj, da nima primerne množine moka za mešanje, razdeliti koruzno moko na izkaznice in opusti peko kruha. Aprovizacijski odsek v zadnji uri najresnejše opozarja deželno vladu na veliko nevarnost, ki preti Ljubljani. Prehrana mesta je že tako nezadostna in trpi prebivalstvo veliko pomanjkanje. Sedaj naj naenkrat izostane še kruh! Aprovizacijski odsek mora že danes izjaviti, da odklanja vsako odgovornost za nepregledne posledice, ki bi znale nastati, če enkrat ne bo kruha v Ljubljani. Ljubljana mora dobiti moko in naj jo potem da Kranjska, ali pa druge dežele naše države.

I Stranke, ki dobivajo meso pri Lovčetu, se imajo zglasiti v aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti 13/I v torek, dne 25. t. m., kjer dobije noave izkaznice za meso. Prinesti je seboj: 1. staro izkaznico za meso, 2. rumeno ali zeleno legitimacijo za živila, 3. železničarji nakupne knjižice, oziroma potrdila o številu oseb in 4. kdor jo ima izkaznico ubožne akcije. Uradne ure dopoldne od 8. do 12. ure in popoldne od 3. do 5. ure. Stare izkaznice za meso so neveljavne, kakor hitro dobe stranke nove izkaznice.

Politična kronika.

p Odposlanci v državno veče. Zagreb, 23. febr. (Lj. k. u.) Politična skupina okrog lista »Narodna« Politika je poverila svoje mandate za državno veče dr. Janku Šimraku in dr. Velimirju Deželiču ml. Namestnika bosta dr. Peter Rogolja in Stjepan Perić.

p Ustavljeni diplomatski odnošaji med Srbijo in Črnogoro. Pariški dopisnik rimskega lista »Il Messaggero« piše iz Pariza po svojem dopisniku: Lahko vam zajamčim resničnost te epizode. Istega dne, ko je prišel v Pariz kraljevič Aleksander, ki se je ustavil v »Hotelu Continental«, je poslal enega svojih pobočnikov k svojemu stricu, črnogorskemu kralju Nikiti, ki stanuje v »Hotelu Mauricea«. Kraljevič je prosil za dovoljenje, da bi ga smel pozdraviti. Pobočnik se je vrnil s tem odgovorom: »Ded Nikola ne more sprejeti

vnuka Aleksandra brez dovoljenja ministrskega sveta, s katerim se bo posvetoval. Čez 24 ur je prišel od Nikole k Aleksandru sel z ročnim pismom, v katerem javlja ded svojemu vnuku, da ga sme sprejeti, a da morajo biti pri sestanku navzoči vsi črnogorski ministri. To dejstvo je le potrdilo vest o ponovnem prekinjenju diplomatskih zvez med obema državama.

p Laška nasilstva v zasedenem ozemlju. »Il Resto del Carlino« priznava posredno kruto gospodstvo Italijanov v zasedenih krajih in ga seveda povsem odobrava. Jugoslovanski časopisi ne smejo čez demarkacijsko črto, vendar se še vedno posreči vtihotapiti tupatam nekatere. Jugoslovanski propagandni uradi v Švici in v drugih zavezniških deželah razširjajo neprenehoma lažnjive vesti, katere prihajajo potem v zasedene kraje pomnožene in povečane. Jugoslovansko prebivalstvo verjame vsem tem vestem in se tolaži z novimi nadami. Vsako gibanje v prilog Jugoslaviji in zedinjenju italijanske oblasti takoj uduše in kaznujejo s preganjanjem, česar se boje tudi najpogumnejši Jugoslovani. Laški list zahteva od oblasti najstrožje nadzorovanje, »da si Balkanci zapomnijo, da se prave svobode ne sme ločiti od reda.« — To je prava laška posebnost: s prognanstvom in ječo ubijati ljudem zmisel za svobodo.

p Poročilo zadrškega župana D'Annunzia. Zadrski župan Ziliotti proti v poročilu, polnem nadutih in puhlih fraz, naj reši D'Annunzijo uboge dalmatinske Lahe pred nenasitnimi in požrešnimi Jugoslovani, polnimi peklenskih zvijač. Zader imenuje srce in simbol cele Dalmacije, ki ječi pod suženstvom hujšim in ponižujočim kot v dobi propadle Avstrije. Nov dokaz hinavskega laškega značaja. Stotisoči Jugoslovani na Goriškem in v Istri ječe pod italijanskim robstvom, kako vesel bi bili, če bi imeli isto prostost, kot dalmatinski Italijani!

p Laško gospodarstvo v Istri. »Il resto del Carlino« udriha v poročilu o položaju v Istri po slovenskih in hrvatskih učiteljih in duhovnikih, katere imenuje avstrijske hujšake in zaprodance, ker so baje hoteli »čisto« italijanske kraje poitalijaniti. Italijanski list hvali laške rojake, ki delajo za Italijane propagando s tem, da se skušajo na vse načine sprijazniti z istrskimi kmeti. Priznava pa, da ljudje niso zadovoljni z sedanjimi gospodi, ki ovirajo s svojimi birokratičnimi in nazadnjaškimi predpisi vsak promet, vsled česar se med Istrani širi vedno bolj nezadovoljnost. Ljudje se branijo sprejemati italijanski denar, ker je razlika med vrednostjo lire in krone prevelika. Draginja je ravno taka kot prej in tudi navijalcem cen se godi še boljše kot v stari Avstriji.

p Laške laži v nemirih v Dalmaciji. Laški časopisi prinašajo dannadan lažnjiva poročila o razpoloženju v Dalmaciji, kjer baje nihče neče slišati o ujedinenju z Jugoslavijo. Na različnih krajih so izbruhnili nemiri proti oblastem in duhovnikom, ki se trudijo zman, da bi pridobili ljudstvo za jugoslovansko idejo. Kmalu bodo Italijani poročali, da je edina želja »Dalmatin-

ceve, da jih odreši »la madre Italia« jugoslovanskega suženjstva.

p **Jugoslovani v Dalmaciji niso pravi Jugoslovani.** »Resto del Carlino« skuša dokazati v globokomnem članku, da Srbohrvatje v Dalmaciji niso pravi Jugoslovani, ampak pleme posebne vrste: »Dalmatinci«, ki že radi tega ne smejo biti združeni z ostalimi Jugoslovani. Sedaj vedo vsaj Dalmatinci, zakaj jih Jugoslovani poslovanijo. S takimi budalostmi hočejo Laši dokazovati pravice svojih nesramnih zahtev.

p **»Kalvarija« Italijanov v Splitu.** V dolgem članku, v katerem kar mrgoli psovka na Jugoslovane, kakor barbari, zavrata soderga, nesramna druhal itd. razliva »Il Resto del Carlino« svoj žolč nad splitskimi Hrvati, ki baje zatirajo uboge Lahončke v Splitu »il nobile sangne italiano«: Ligučič, Poretič, Voljič i. dr. nedvomno pristna italijanska kri. Najhujše pa je pri vsem tem, da srbsko vojaštvo ne samo ne ščiti to laško kri, ampak še podpira lokave Jugoslovane.

Zagrebska borza.

Zagreb, 23. febr. (Lj. k. u.) Zaključni kurzi na včerajšnji borzi:

	Denar:	Blago:
Banka za trg., obrt in industrijo	445	450
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, stare delnice	510	514
nove delnice	—	—
Hrvatska eskomptna banka	1440	1460
Brodsko menjačka banka	350	360
Hipotekarna banka	447	462
Hrvatska banka	—	—
Jadranska banka	890	910
Ljubljanska kreditna banka	885	896
Hrvatska kreditna banka	1040	1050
Narodna banka, stare delnice	—	460
nove	434	436
Obrtna banka, nove delnice	250	260
stare	—	—
Poljedelska banka	119	121
Prva hrvatska hranilnica, stare	8600	8700
nove	8200	—
Rečka pučka banka	609	611
Srbska banka	—	810
Hrvatska deželna banka v Osijeku	—	695
stare	—	—
nove	668	672
Trgovinska banka	338	342
Zivnostenska banka	615	625
Paromlin Union	—	—
Sladkorna tovarna, Osijek	—	—

Žena.

z **Da bo mogoče razločevati...** Maurice De Waleffe opominja francoske žene, naj sedaj, ko je Pariz zopet shajališče celega sveta, dobro pazijo, kako se oblačijo. Da, ne da se pomagati: za žene drugih narodov je dovolj, če so krepostne, a od Francozinje in zlasti od Parižanke svet zahteva, da mora biti brezpogojno tudi na zunaj elegantna, privlačna. V tem oziru ji brez nevoščljivosti in tekme prepušča vladu in v tem dejstvu tiči dobrisen del francoskega narodnega gospodarstva. To je vsega upoštevanja vredno in se ne sme omalovaževati. Sedaj pa bodimo iskreni — kramlja pisec dalje —: kako pa naj Parižanka pokaže svojo premoč v obleki, ako se le-ta začneja pod pazduho in konča nad koleno? Pretirana razgalitev današnje mo-

de uničuje prednost Parižanke, ker uničuje jako važno razliko, ki deli žene po poklicu in obnašanju. Ko začne tudi mlada mati nositi »deshabillé« kurtizane — tudi izkušen poznavalec ne bo znal več ločiti, kaj je pravo in kaj ni... Ali se ni že oni dan pripetil v elegantnem restavrantu krvav slučaj samo zato, ker Američan ni mogel prav »ločiti«?... Moda je torej zgrešena. A krivda je bojda na ženski strani. Eden izmed modnih kraljev mi je tožil nad propadom okusa, proti kateremu je modna obrt brez moči: »Kaj moremo mi? Nekdaj so hotele demimondke na vsak način biti podobne damam, danes se zdi pa damam zabavno, da so podobne vlačugam. Le pogledajte dame, ki prihajajo v moj atelje: prozorne nogavice, svileni čevljički, rame komaj pokrite z lahkim tulom! Ali mislite, da gredo na ples? Kaj še, to je njihova obleka za ulico. In tedaj mislite, da je ta dama... tako, tako? Nikakor, omožena je in poštena. Edina njena napaka je, da hoče posnemati pevko X., ker je bil nekdo tako nepreviden, da ji je rekel, da ji je podobna. Sedaj se tako oblači, tako česne kakor ona in res se ji je posrečilo doseči dokajšnjo podobnost. Seveda boste morali tujca, ki bi se zmotil... oprostiti.« — Morda porečete malomarno: Ženske stvari! A gledali boste, ko boste lepega dne čitali sodbo diplomatov in častnikarjev, da je v Parizu jako težko ločiti pošteno ženo od lahke. — Tako Maurice de Waleffe v Parižankah začasa svetovnega mirovnega posveta. Če prav pomislimo, pa moramo iz njegovih besed izluščiti neko jedro, ki povsem dobro velja tudi za naše razmere — kaj pravite?

Po svetu.

s **Mirovni posveti** — nekdanj. Tudi dunajski mirovni posvet pred sto leti je imel za podlago Zvezo narodov. Kako so stvar razumeli, priča to le: Na vladarskem banketu je začel govoriti angleški admiral za to, da bi prenehali ropi tujih zemelj. Toda ni enega prisotnika ni bilo, ki bi ga bil poslušal. Prvi ga je prekinil bavarski kralj Maksimilijan z neumno šalo, ko je potvoril šekspirjev verz: »Tri dukate! Kraljestvo dam za tri dukate. Ruski car pa je takoj vrget tri dukate na krožnik in se med splošnim krohotom proglasil za bavarskega kralja. Po banketu je imel biti ples. Predno pa je admiral nehal govoriti, so prišle tri poslaniške gospe, a admiral je še govoril. Danski kralj in ruski car pa sta skočila proti damama in ukazala; naj takoj začnejo s plesom. Neapoljski kralj je takoj sedel za klavir, drugi vladarji so vzeli druga pripravljena godala in ob burnem ploskanju je začel ples. Angleški miroljub pa je nadaljeval svoj govor pred praznimi steklenicami.

s **Amerikanci skrbje za Wilsona.** Vest, da bi bili Wilsonovi osebni prijatelji odsvetovali Wilsonu, da se povrne zopet na Francosko, je izmišljena in brez podlage. Pri tem pa je atentat na Clemenceaua zelo vplival na Amerikance, da so napravili potrebne korake za Wilsonovo varnost. Ko je bil Wilson v Parizu, se ni nič sto-

rilo za njegovo varnost. Neomejena svoboda, s katero je kretal, je mogla samo izzvati pozornost atentatorjev. Amerikanci so smatrali že preje to za nepravdo, atentat na Clemenceaua pa je le potrdil misel, da morajo biti vodeči državniki zastraženi. Ko se bo predsednik vrnil na Francosko, bodo poskusili pregovoriti ga, da bo opreznější. Na Clemenceaua je bil že izvršen atentat v l. 1907, ko je s četami vdružil vinogradsko stavko. Tedaj je napadalec streljal skozi okno nanj in ga ni zadel.

s **Prvi padli Amerikanci.** Vojakoma Richardu Fairfieldu in Williamu Platt so dali zlato časno svetinjo, kot prvima Amerikancema, ki sta padla na evropskem bojišču. General Guglielmotti in dvajset laških častnikov — ker sta bila Amerikanci padla na laškem bojišču — se bodo podali v Njujork, da izročijo svetinje materam padlih.

s **Navdušenje za fronto.** Jean Rodier piše: »Ve nekem odličnem listu se nahaja oglas: — Šofer, lastnik avtomobila, organizira izlete na fronto. On je ob enem tudi voditelj, ker je sodeloval v bitkah. — Praktično! Ta pa zna izkoristiti zmago. In kakor so vsi kavarniški patrijoti voljni iti na fronto, bo avtomobil delal neprestano. Za poletje čakamo 800.000 Amerikancev, ki bodo prišli, da občujejo francosko fronto. Potujoča društva iz enostran atlanta so pokupla že tri mesece poprej vse ladijine prostore in če bi jih bilo desetkrat toliko. Ali poznate ono šalo, kako je dejal oni načelnik, ko so mu javili, da je Vezuv ugasnil: »Topci! Imeli so ga, pa puste, da jim ugasne!« Mi ne bomo tako neumni in ne bomo pustili, da ugasne naš 800 kilometrov dolg vulkan. Ko bi ne bilo nejnuna ško, koliko bi hotel reči...«

s **Vojvodinja Beaufort na Angleškem** je sklenila, da se bo popolnoma odtegnila življenju, podala se bo na malo posestvo na deželi in pričela živeti ko kmetica, daleč od velikomestnega šuma. Gostov ne bo sprejemala, brigala se bo samo za gospodinjstvo. Vojvodinja, ki je precej socijalističnih nazorov, je najboljša jahalka na Angleškem in povsodi priljubljena. Trdijo, da to ni samo hipna misel, ampak je dozorel v nji trden sklep, ki ga ne misli spremeniti.

s **Šahovski kongres.** Angleški šahovci so razpisali velik kongres alijrancev, ki se bo vršil meseca avgusta v Hastingsu, ki bo obenem tudi zmago-slavje, pri katerem bo udeležena tudi Amerika in nevtraleci. Glavna točka kongresa bo »zmagoslavni turnir« med dvanajstimi angleškimi in dvanajstimi igralci ostalih velesil sporazuma. Razpisane bodo nagrade po 1000 in 1200 K.

s **Kaj je vojno ministrstvo še dolžno.** Bivše avstro-ogrsko vojno ministrstvo je še dolžno ogrskim tovarnam 600 milijonov kron na dobavah železa, tekstilnih proizvodih, konzervah in dr. Pol te vsote bi bilo imelo plačati že za oddano blago, polovico blaga pa je bilo naročenega in se je imelo dostaviti.

s **Imetje Friderika Habsburškega.** V Barany leži ogromno posestvo nekdanjega Friderika Habsburškega. Površina pose-

Nova znaša okrog 109.000 jehov. Na teh posestvih je bilo zelo razvito mlekarstvo. To posestvo pride po novi agrarni reformi v last naše države. Upravitelji pa so še danes Nemci in Mažari in naši ljudje nimajo besede pri vsem tem.

s Glodalec — vremenski prerok. Dober vremenski prerok je prerijski pes, mal glodalec, ki živi v številnih tolpah v severni Ameriki. Njegova selišča se imenujejo radi obširnosti »mestak«. Pri izbiri teh selišč, je žival zelo previdna in izbere vedno kraj, kjer raste neka posebna trava, ki mu služi v hrano. Zgradbe prerijskega psa se raztezajo v dolgih hodnikih pod zemljo, kjer se prijateljsko družijo s kačami klopotačami in sovami. Za lovce je prerijski pes dragocen plen radi okusnega mesa in dragocene kožuhovine. Kljub škodi, ki jo povzroča žival s svojimi rovi, jo imajo farmerji vendarle radi. Je namreč dober prerok in se ne moti nikoli, kadar se bliža nevihta. Če vidi, farmer, da prerijski pes koplje zemljo pred svojo jamo, če je tudi najlepše vreme, ve kaj, kaj to pomeni. Ne traja dolgo, da začne liti dež. S tem, da pes koplje zemljo pred svojim rovom, zabrani, da mu voda ne vre v stanovanje, ki mu ostane na ta način vedno suho.

Peter Klemen:

Moja pot.

Zapiski kurirja, ki je hodil prepočasi.

(Dalej.)

Razgovor je tekkel o vseh perečih vprašanjih, o okupaciji naše zemlje, o politiki v Zagrebu in Ljubljani, o zaveznikih in nazadnje o najinem potovanju.

Ko sva gospodu Trumbiču povedala, da nimava še prenočišča, je naročil svojemu kancelarju gospodu Ostojiču, naj gre iskat sobo, in če je ne najde v središču, naj lo išče na periferiji, mogoče kje ob Seini v Quartier Latin.

Po dolgem konferiranju sva z doktorjem Ivanom zapustila gospoda Trumbiča in šla v vestibul, ker sva našla doktorja Gregorina in Trinajstiča. Povabila sta naju, naj greva z njima na večerjo v gostilno »A la chape lorraine« v Rue Fanbourg Montmartre.

Po večerji naju je krog devete ure zapeljal avtomobil v Rue Racine, kjer nama je bil doktor Ostojič preskrbel sobe v hotelu »des Etrangers«.

Deset dni sva kolovratila po francoski stolici. Razgovarjati sva se morala zdaj tu, zdaj tam, povsodi. Vse je hotelo novic od doma, novic iz Slovenije in Hrvatske, novic iz Srbije. Dr. Zupanič je hotel vedeti, kaj je z njegovo družino v Beli Krajini, gospod tajnik in vodja pisarne Jugoslovanskega odbora je izpraševal po sodniku dr. Lavrenčiču Pogradom. Povedal sem mu, da se je oženil in tedaj gospod Šorli skoraj ni mogel do sape. Dr. Gregorin se je informiral o Trstu in Gorici ter pripočel, naj pri nas ne študiramo več laščine, ampak angleščino, češ, da bo dajala njegova hčerka Danica, ko se vrne v do-

movino, angleške lekeleje. Doktor de Griolli je venomer iskal gospoda Ivana, da bi z njim razgovaral.

Dva dni po svojem prihodu v Pariz sva šla z gospodom Ivanom k ministru-poslaniku Vesniču, a nisva mogla govoriti z njim, ker nama je visok in plešast lakaj povedal: »Monsieur le ministre est sorti!« Drugi dan je bil dan sprejemov in tedaj sva ga dobila, da smo lahko »razgovarali svašta«. Pripovedoval nama je o načinu, kako se bo vršila mirovna konferenca, jezil se je z nama vred čez Italijane in čez londonski pakt. Pripovedoval je, da ima o tem vprašanju svobodno roko le Amerika, ki ni vezana. In patati in patati tako dalje nad eno uro...

Dne 14. decembra je prišel nadčloveški Wilson. Prihod je bil naznanjen za deseto uro dopoldne. Vse je drvelo preko »Quai d'Orsay« in »Martovo polje« proti kolodvoru »Bois de Boulogne«. Vojaštvo, peš in na konjih, je tvorilo špalir od trga »de la Concorde« dalje. Ljudi je vse mrgolelo. Iz vseh ulic so se usipali v brezkončnih vrstah, v nepreglednih množicah. Rekel bi, da bo sodnji dan na »Champo Elysées«.

Ob četrtna enajsto uro so začeli pokati kanoni. Z doktorjem Gregorinom sva stala na nekem vozu, da je bilo sploh mogoče kaj videti. Za prostore sva bila plačala vsak po pet frankov. A nazadnje nas je pariški »postrežček« toliko spravil na voz, da je kar škripalo pod nami.

Od daleč se je slišala ameriška himna in marseljeza, vojaki so prezentirali in mimo nas se je pripeljal Wilson s Poincarrejem. Sledil je voz z ženo in hčerjo, za tem pa so se peljali drugi ministri kar po vrsti: Clémenceau, Pichon itd., kdo bi si mogel vse zapomniti.

In vpitja je bilo in kricanja, da je segalo do neba. Nekaterim so se lesketale oči od veselja, ko so videli prvega modernega apostola pravice in humanitete. Drugi so mahali z robc, kličoč: Vive le président! Tretji so peli mavzeljezo, nekateri pa so stali in molče premišljali, če bo Wilson ostal tudi v Ev-

ropi tako velik, kakor je bil v vojni. In te je poglavje, ki ga bomo lahko pisali čez pol leta mi, zlasti mi, ubogi in zatirani, oropani, prezirani.

Bilo je že čez poldne, preden se je ljudstvo razšlo. Popoldne so zaprli vse trgovine, imeli smo narodni praznik. Na Boulevardu des Italiens je bil popoldne velikanski semenj. Ljudstva se je tlo, zlasti vojakov in ženskega spola je bilo veliko. Veselica se je nadaljevala v pozno noč in se nehala s splošnim poljubovanjem, kakor je to v navadi v Franciji za pustni čas.

V četrtek nato je prišel v Pariz italijanski kralj. Sprejem je bil sicer lep, a proti Wilsonovemu naravnost klavernu. Na trgu »de la Concorde« nisem opazil sploh nobenega navdušenja za »nizkega« gosta (je namreč zelo majhen) in francoski vojaki so ga pozdravljali z: Vive les maccheroni! (Živel makaroni.) Tudi neki italijanski vojak je stal blizu mene in ga je prijazno nazival: »Oh, il nostro gobbo c'è qua, il nostro gobbo! (Naš grbec je tukaj, naš grbec! In potem naj še kdo reče, da Vittorio Emanuele ni popularen in spoštovan. Minister Trumbič je pripovedoval, da Vittorio ni napačen človek, napačni pa so ljudje, ki se nahajajo krog njega.« Tudi on baje želi spoznamne rešitve slovensko-italijanskega teritorialnega vprašanja, a če poslušamo shode socialističnega prebivalstva po Zgornji Italiji, kjer je mnogo industrije, če beremo socialistične časopise, je tudi mali kralj le od danes do jutri, od letos do prihodnjega leta. V politiki pa je statič, kot je bil naš bivši Karel, ki se baje preseli v Lucco, da bo imel vsaj zabeljene solate dovolj.

(Konec sledi.)

Aprovizacija.

a Prodajalci moke se vabijo, da se zglase v sredo 26. t. m. ob 9. uri dopoldne v mestno posvetovalnico radi nakazila moke.

Mestni-pogrebni-zavod

v Ljubljani, Prečna ulica šte. 2, II. nadstr.

(Telefon št. 15)

prevzema pogrebe vseh vrst in vsa v pogrebno stroko spadajoča opravila v mestu in na deželi, dalje izvršuje ekshumacije in prepeljave v in iz Ljubljane z vozom ali po železnici.

Velika zaloga

1316

najrazličnejših kovinastih in lesenih krst

na kar se posebej opozarja p. n. občinstvo z dežele.

Krvnikova vrv.

Roman. Spisal Aleksander Petčič.

(Dalje.)

»Nič, nič!...«

»Samo to, da če ne bo Roza moja, tudi tvoja ne sme biti!«

Hotel sem mu odgovoriti, pa se je naglo odstranil.

5.

»Če Roza ne bo moja, tudi tvoja ne sme biti!«

O, koliko boleli so mi povzročile te besede. Noč in dan so mi šumele v ušesih in ta šum mi je bil tako strašen, kot plat zvona gospodarju goreče hiše; ta šum mi je bil tako grozen, kot bi slišal volove, ki me hočejo naskočiti in pogrezniti. Končno je izginila pošast, ki me je strašila neprestano. Zaročil sem se z Rozo.

Ternjeja od onega dogodka nisem videl in v času najine zaročitve mi niti na misel ni prišel; ni čuda, ker sem imel eno samo misel: Roza. O, kako sem jo ljubil!

Če pomislim nazaj, se stopi še danes, po vsem tem, ko je preteklo petdeset let, del tega ledenega morja v mojih prsih, ki ga drugi imenujejo srce.

Na dan pred najino poroko sem bil celo popoldne pri Rozi. Igrala sva se, družila in smejala... bila sva ko otroka. Nazadnje sem jo vzel v svoje naročje in jo pritisnil na prsi, ona je nagnila glavo na mojo ramo in šepetala sva si:

»Jutri ob tem času, moja Roza!«

»Jutri ob tem času, moj Matija!«

S poljubi sva posušila drug drugemu solze veselja iz oči.

»Hm, če bi mogel človek zreti v bodočnost: na besede »jutri ob tem času« bi ne bil jokal solz veselja ne jaz, ne ona.

6.

Veliki dan je napočil.

Ponoči sem sanjal o nji. Ko sem se zbudil, sem mislil na to, toda bil sem ravnodušen. Zdelo se mi je ko — utopljenska, ki plava že dolgo pod valovi in se je prikazala le še enkrat, da potem utone za vekomaj. Ona plava na veletočku moje pozabnosti in zdi se mi, ko da je mesečina mojega spomina vrgla en sam blede žarek na njen mrtev obraz.

Sanje preteklih noči so izginile koj iz spomina.

Končno je prišel čas, ki me je klical v cerkev pred oltar, o katerem sem dejal Rozi prejšnji dan: »jutri ob tem času!« V nemem občudovanju je visel moj pogled na tepi zaročenki. Kako lepa je bila v svoji poročni obleki, z vencem na glavi. In vsa ta lepota je moja; sem pomislil in te misli ne bi bil dal za zvezdnata nebasa.

Svatje so prišli. Zbirali so se. Že smo hoteli oditi, ko je vstopil... Ternjeja.

»Oprostili mi boste,« je dejal, »da

prihajam nepovabljen. Toda prinašam zelo razveseljujočo vest za mojega prijatelja Andorlaka, in za greh bi smatral, če mu jo sporočim samo za trenutek pozneje. Moj prijatelj Matija! ne res, ti sam ne veruješ, da boš danes praznoval dve slavnosti ob enem, ženitovanje in krst...«

»Kaj me briga krst!« sem dejal.

»Ej, za božjo voljo, kako, da te to nič ne briga?« je nadaljeval Ternjeja, »oče si vendar ti... da, moj prijatelj, mala Beti ti je porodila sinčka.«

To je bil prizor, ko z grobov. Zdelo se mi je, ko da se je spremenil Ternjeja v stelpno uro, ki je odbila dvanaest in so na zadnji udarec vstali duhovi iz grobov.

Bledi obrazi in tihota.

»Moj prijatelj Matija, tedaj tako nemo je tvoje očetovsko veselje, kaj? Toda, kdor ni dober oče, ali more postati dober soprog?...« je govoril Ternjeja dalje.

Zavoljo mene bi bil govoril tako dolgo kot bi hotel, zakaj moj jezik je bil ko zvezan, odrevenel. Roza ga je prekinila:

»Gospod, to je nesramnost, to je surovost! Vi ste prosili za mojo roko in je niste dobili... Vi ste bili Andorlakov tekmeček... to je v pojasnilo dovolj...«

Med tem sem prišel k sebi in dejal:

»Da, to je v pojasnilo dovolj, in... toda čulim se za odveč vzvišenega, da bi smatral za potrebno zavračati tako obdolžitve.«

»Ne, Matija, ni potrebno, da bi zavračal; nobene besede več s tem obrekovalcem!« je dejala Roza in se me oklenila.

»Gospod,« je dejal Rozin oče k Ternjeji, »čas je, da se odstranite iz naše družbe...«

»Dobro, odstranim se,« je dejal Ternjeja, »toda, če nočete slišati, boste videli. Bog z vami, gospodje in gospa! Bog s teboj, moj prijatelj Matija; srečen zakon!«

Ko je Ternjeja zaprl vrata za seboj, se mi je zdelo, da sem imel strašne sanje, kot bi sanjal, da me hočeje zadušiti... zbudil sem se in zaspeš globoko.

Pospešil sem poroko. Mislil sem, da bo naglica kolebajočo srečo mojega življenja postavila na trdnjaka. Planiti, leteti sem hotel v cerkev, k oltarju. Ah, čemu sem hitel? Pet minut čakanja bi bilo morda odvrnilo od moje glave petdeset let prokletstva.

Bayno, ko smo dospeli k cerkvi, sta stopili dve ženski iz nje... z novokrščenim novorojenčkom v naročju.

»Usmili se me, o Bog!« sem vzdihnil pri sebi, in v strahu sem stisnil roko mojega soseda tako trdo, da je ta skoraj zakričal.

Z opolekajočimi koraki je stopila Roza k onima ženama in vprašala:

»Čigav otrok je to?«

»Neke uboge deklice otrok je,« je odgovorila ena izmed obeh žena.

»Otrok neke deklice je klicniti Roza.

»Žal, neke deklice.«

In to sem moral slišati.

Roza se je obrnila do mene in uprla oči v me... z enim pogledom je spodil angel Adama in Evo iz raja.

»Torej je to resnica?« je dejala. »Opraviči se. Ti molčiš? Tedaj me resnično varaš...«

»Ne Roza, pri Bogu, tebe ne...« sem ječjal.

»Mene ne? Tedaj neko drugo, kaj ne? ... In kakor varaš drugo, boš varal pozneje tudi mene...«

»Pojdiva, Roza, pojdiva proč od tu in polušaj me...«

»Ne poslušam te; jaz bi verjela tvojim besedam in tvojim lažem, ker te preveč ljubim! Ne, ne ljubim te, ne bom te ljubila, če se mi zaradi tega raztrga srce, ko ta-le venec.«

In pri ti priči je strgala venec raz glave in mi ga vrgla pred noge.

Ropotanje voz me je zdramilo iz mojih sanj ali moje smrti ali kaj je bilo, sam ne vem. Bil sem sam; nisem verjel, da se je vse to v resnici zgodilo. Toda dokaz je ležal pred menoj: raztrgani venec. Ozrl sem se okrog sebe; onega dojenčka... mojega sina so iskale moje oči. K njegovi sreči so ga bili že odnesli, zakaj jaz bi bil v svojem obupu raztreščil njegovo glavo ob cerkvenem zidu... Je bila to njegova sreča? — o, mnogo bolj nesreča. Bolje bi ti bilo, če bi bil takrat umrl, moj ubogi, ubogi sin! ... Kvečjemu bi bil postal tvoj rabelj tvoj lastni oče in ne drugi in bi bil kvečjemu umrl pri cerkvi in ne...«

Odrgal sem list iz Rozinega poročnega venca.

»Ta list naj bo v spomin na to, da sem bil tudi enkrat srečen,« sem mislil in šel.

Poprej nego sem prišel domov, sem izgubil list Rozinega venca. Vrnil sem se k cerkvi nazaj, da si vzamem drugega, a kom sem prišel tja, nisem vedel, po kaj sem prišel. Odšel sem zopet, Bog ve, kam? Spominja msc samo, da sem mislil na smrt, na samomor.

»Ne morem se,« sem končal svoje razmišljanje, »nečem živeti dalje, ne morem živeti dalje! Bil sem srečen, nekaj minut... ali mescev? V sreči preteče čas tako naglo; toda nesrečen sem že stoletja ali samo nekaj ur? Nesrečnikom so trenutki tako dolgi. In jaz da bi živel to trpljenje še dalje?... Čemu naj bi človek trpel, ko mu je tako lahko, rešiti se vsakega trpljenja. Toda, ali ni samomor bojazljivost?... toda, tudi če je, kaj me to briga? Ali ni še večja bojazljivost trpeti in ne imeti poguma, napraviti konec trpljenja?... Čemu bi se ne otresel tega, komur pravimo življenje? Čemu čakamo, da odpade samo, ko ni ničesar več, kar bi moglo glodati?... Z Bogom, svet!«

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Centič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.